

Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi

Araştırma Makalesi (Research Article)

Makale Doi: **10.17100/nevbiltek.697983**

Geliş Tarihi:23-06-2020

Kabul Tarihi:23-10-2020

Fetihpaşa Korusu'nun Peyzaj Tasarımı ve Kullanıcı Memnuniyeti Üzerine Bir Değerlendirme*

Nurhan KOÇAN¹, Nur Banu METİN²

¹Bartın Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bartın
ORCID ID: 0000-0001-9433-7007

²Bartın Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bartın
ORCID ID: 0000-0001-9433-7009

Öz

Sanayinin gelişmesi ile beraber arazi üzerinde insan etkisinin en fazla olduğu alanlar kentler olmuştur. Kentler yapılar ve yollar ile büyürken yeşil alanlar göz ardı edilmiş bunun sonucunda insanlar doğadan uzaklaşmışlardır. Kentlerde doğal ortamlardan kopan insanlar kentten uzaklaşmak, doğa ile iç içe vakit geçirmek gibi isteklere yönelmiştir. Bu çalışmada Üsküdar'da yer alan Fetihpaşa Korusu kent parkı kullanım işlevleri ve kullanıcıların beklentilerinin belirlenmesi açısından irdelenmiştir. Fetihpaşa Korusu tarihi 1850 yıllarına dayanan bir alan olarak günümüzde kent parkı işlevi görmektedir. Çalışmada arazi gözlemleri yanısıra 384 kişiyle 16 sorudan oluşan anket çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda kullanıcı memnuniyeti ölçülmüş, alanın daha etkin kullanımına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj tasarımı, kent parkı, Fetihpaşa Korusu, Üsküdar, İstanbul

An Evaluation on the Landscape Design and User Satisfaction of Fetihpasha Grove

Abstract

With the development of the industry, cities have been the areas with the greatest human impact on the land. As cities grow with structures and roads, green areas have been ignored, as a result, people have moved away from nature. In the cities, people moving away from the city and spending time in touch with nature so they have turned to requests such as natural environments. In this study, Fetihpasha Grove located in Uskudar has been examined in terms of urban park usage functions and determining the expectations of users. Fetihpasha Grove serves as an urban park today that dating back to 1850. In addition to the area observations, a survey consisting of 16 questions was conducted with 384 people. As a result of the study, user satisfaction was measured and suggestions for more effective use of the area were developed.

Keywords: Landscape design, urban park, Fetihpasha Grove, Uskudar, Istanbul

1. Giriş

Sanayinin gelişmesi ve nüfus artışı ile beraber arazi üzerinde insan etkisinin en fazla olduğu alanlar kentler olmuştur. Sonuç olarak, yeşil alanı giderek azalan kentsel mekanlarda, insanlar doğadan uzaklaşmaktadır. Bunun sonucu olarak kentler giderek çoğalan ekolojik sorunlarla karşı karşıya kalırken insanlar da fiziksel ve ruhsal olarak sorunlar yaşamaktadır. İyi bir kent dokusu, yapılar, sirkülasyonu sağlayan yollar ve açık yeşil alanlar arasındaki dengenin kurulması ile oluşacaktır [4].

* Sorumlu yazar e-mail: nkocan@bartin.edu.tr

Hızla betonlaşan kentlerin arasında yaşayan insanların yaşadıkları olumsuzlukları üzerlerinden atmak için yeşil alanlara ihtiyacı vardır. Kentlerde doğal ortamlardan kopan insanlar kentten uzaklaşmak, doğa ile iç içe vakit geçirmek gibi isteklere yönelmiştir. Kent parkları kentlilerin bu amaçlarla en çok kullandıkları yeşil alanlardır. Kent parkları farklı yaşam tarzlarından ve kültürden insanların sosyalleştikleri, dinlendikleri, eğlendikleri alanlardır. Bu alanlar aynı zamanda kentlere mikroklima oluşturma, kirlı havayı temizleme, su döngüsüne katkı sağlama, çeşitli bitki ve hayvantopluluklarına ev sahipliği yapma gibi ekolojik işlevlik kazandırmaktadırlar.

Kentlerin estetik, mimari formunun baskın olduğu kent parkları kentin ekolojik yapısına katkı sağlamaktadır. Kentlileri doğa ile buluştururken spor yapma, piknik yapma gibi fiziksel etkinliklere, sanat ve topluluk faaliyetleri gibi kültürel etkinliklere, farklı insanlarla tanışmak gibi sosyal etkinliklere katılmalarına olanak sağlamaktadır. Bu da insanların doğa ile iletişimi ve etkileşimini artırmaktadır [3].

Kent parklarının insanların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde olumlu etkileri vardır. Ulaşım ve erişilebilirlik, yörenin doğal formu ile uyumu, kalite, yaşanabilirlik, uygunluk, kontrol ve çeşitlilik faktörlerine bağlı olarak yeşil alanlarda fonksiyonel ve mekânsal bir organizasyon yapılması kentsel yeşil alan planlamasında oldukça önemlidir [2].

Kent parklarında arazi kullanım planlaması, iklimsel, rekreasyon, ekolojik ve ekonomik işlevler doğrultusunda olması gereken kullanımlar gösterilmiştir (Tablo 1.).

Tablo 1. Kent parklarında yer alması gereken kullanımlar [1]

Rekreasyonel Tesisler
Spor Kompleksi, Çocuk Oyun Alanları, Piknik Alanları, Yaya Gezinti Alanları, Oturma Yerleri, Teraslar, Bisiklet Yolları
Bilimsel ve Eğitsel Tesisler
Bilim Merkezi, Botanik Bahçesi, Hayvanat Bahçesi, Tabiat Müzesi, Gözlem Evi
Sosyal ve Kültürel Tesisler
Açık Hava Sergileri, Konser Alanları, Tiyatro Alanları, Fuarlar
İşletme Tesisleri
Çay Bahçeleri, Kafe ve Lokantalar, Müzik Alanları, Fidanlık ve Seralar
Hizmet Tesisleri
Teknik Üniteler, İdari Üniteler, Acil Yardım Servis Hizmetleri, Bankamatikler, Tuvaletler, Otoparklar

Oğuz 1998'e göre kent parkları;

Halk sağlığını iyileştirmek,

Toplumların fiziksel ve ruhsal yönden doğal çevreden yararlanmasını sağlamak,

Ekonomik sebeplerle planlanan yeni parkların oluşumu sonucunda çevredeki arazilerin değer artışı sağlamak,

Büyüyen ve gelişen endüstri şehirlerinin görsel kalitesini arttırmak amacıyla estetik düşünceleri geliştirmek amacıyla oluşturulur [5].

Kent parklarının işlevlerini sağlıklı yürütebilmesi için bazı özellikleri dikkate almak gerekmektedir. Kent parkları planlama ilkeleri ise Öztan'a (1988) göre aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Kent parkları, rekreasyon işlevlerinin yanında, kentlilerin ihtiyaçları doğrultusunda insanlara faydalı olabilecek şekilde tasarlanmalıdır.

Yeşil alan sistemleri içinde kent parkları diğer alanlar ile uyumlu olacak şekilde planlanmalıdır. Bu alanlar kendileri dışındaki diğer sistemlerle aralarındaki ulaşım imkanı sağlanmalıdır.

Kentliler için huzur ve güven veren rahat edebilecekleri ortamlar oluşturmak planlamanın ilk hedeflerinden biri olmalıdır. Bu doğrultuda yapılabilecek bitkilendirme ve yapısal düzenlemeler belirleyici olmaktadır.

Her yaş grubundan kentlinin kullanabileceği alanlar planlanmalı ve alanlar kullanıcıların etkileşim içinde olmasına olanak sağlamalıdır.

Kendi içerisinde bir tasarıma hakim olan kent parklarında etkinlik alanlarının planı ve tasarımı parkın ana tasarımı ile bütünleyici olmalıdır.

Parklardaki alan seçimleri mevcut topoğrafik yapıya ve kaynakları kullanmaya uygun olmalı, planlanan alanın çevre yoğunluğu düşünülmelidir. Bu kriterlere önem vermek alanın işlevselliğine olumlu katkı sağlayacaktır. İşlevleri farklı olan alanların birbiriyle bütünlük içerisinde planlanması alanların cazibesini artıracaktır.

Kent parklarının erişilebilirliği, konforu ve güveni planlamada en önemli unsurlardır. Yaya ve araç yolu ile ulaşım sakin bir şekilde sağlanmalıdır.

Alanın iklim ve ulaşım özellikleri planlamada doğrudan etkili olmalıdır.

Kent parkı, yıl boyu ve günün farklı saatlerinde kullanılacak şekilde projelendirilmelidir.

Yoğun kullanım alanlarında dayanıklı donatı ve materyaller kullanılmalıdır.

Uygulanan projeler, süreklilik ve bakım hususunda ileriki yıllarda sorunlar çıkarmamalı ve değişime imkan verecek yapıda tasarlanmalıdır [6].

2. Materyal ve Yöntem

2.1 Materyal

Üsküdar, İstanbul'un Anadolu yakasının en eski ilçesidir. Kuzeyden Beykoz, kuzeydoğudan Ümraniye, doğudan Ataşehir, güneyden Kadıköy ilçeleri ve batıdan İstanbul Boğazı'yla çevrilidir (Şekil 1).

Şekil 1. Üsküdar'ın İstanbul içindeki konumu

Üsküdar'ın İstanbul Boğazı'na olan sahil uzunluğu 12 kilometredir. İlçenin en yüksek noktası olan Büyük Çamlıca Tepesi (268 metre) ve Küçük Çamlıca Tepesi (227 metre)'dir. Üsküdar iklim yönünden Marmara Bölgesi'nin karakteristik özelliğini gösterir. Marmara'nın ılıman havası ile Balkanlar'dan gelen soğuk hava etkisi altında bulunur. Yazları sıcak ve kurak, ilkbahar, sonbahar ve kış ayları ise genelde yağmurlu geçer. Yıllık ortalama sıcaklık 15 derecedir. Yıllık ortalama yağış miktarı metrekare başına 650-700 kg'dır. Ortalama nispi nem %75'tir. Üsküdar İstanbul'un Avrupa yakasından Anadolu yakasına geçişteki merkez noktada yer almaktadır. Eminönü, Beşiktaş ve Kabataş vapur seferleri ile Harem Sirkeci feribot seferlerinin gerçekleştiği Üsküdar, bu yönüyle deniz ulaşımında kilit rol oynamaktadır. Boğaz

Köprüsü ve bağlantı yollarının merkezinde bulunması sebebiyle karayolu ulaşımında da aktif olan Üsküdar, Marmaray'ın 2013 yılında hizmete girmesiyle ulaşımdaki stratejik önemini arttırmıştır [7].

Çalışmanın amacı kent parkı kullanımında olan İstanbul İli Üsküdar İlçesindeki Fetihpaşa Korusu'nun peyzaj düzenlemelerini ve var olan kullanım alanlarını kent parkı planlama ilkeleri kapsamında değerlendirmek ve bu alandaki kullanıcı memnuniyetini belirlemektir. Üniversitelerin e-kütüphane sisteminden konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar ve elde edilen literatürler yardımcı materyal olarak çalışma kapsamında analiz edilmiştir.

2.2 Yöntem

Çalışmada öncelikle konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Alan farklı mevsim, gün ve saatlerde ziyaret edilerek yerinde gözlenmiş ve fotoğraflar çekilmiştir. Alanda yapılan peyzaj düzenlemeleri kent parkı kullanımları ve tasarımları açısından irdelenmiştir. Kullanıcıların alanı ne şekilde kullandığı, alandan beklentileri ve peyzaj tasarımları hakkındaki görüşleri doğrultusunda kullanıcı memnuniyetini belirlemek amacıyla bir anket çalışması yürütülmüştür. Üsküdar'ın nüfus verilerine göre anket yapılacak kişi sayısı belirlenmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanından alınan 2018 yılı ilçe nüfusları verilerine göre Üsküdar'ın nüfusu 529.145 kişidir [8]. Anketlerin uygulanması kısmında örneklem büyüklüğü Newbold 1995'e göre Oransal Örnek Hacmi Formülünü veren aşağıdaki formül kullanılarak belirlenmiştir. %95 güven aralığında ve % 5 hata payı göz önüne alınarak, yerel halktan en az 384 kişinin anketi yapması gerektiği tespit edilmiştir [9]. Ankette kişilere konu ile ilgili 16 soru yöneltilmiştir.

n: Örneklem büyüklüğü

N: Ana kütle büyüklüğü (Çalışma alanının toplam nüfusu 529.145)

Q_{Px}^3 : Oranın Varyansı (0.0255102)

p: Oran (p:0.5)

$$n = \frac{Np(1-p)}{(N-1)Q_{Px}^3 + p(1-p)}$$

n= 384.

3. Bulgular

3.1 Çalışma Alanının Kent Parkı Kullanımları ve Peyzaj Düzenlemeleri Açısından İrdelenmesi

Fetihpaşa Korusu, Üsküdar ilçesinde olup 134.150 m² yüzölçüme sahiptir. Alanda 6 adet çocuk oyun alanı, 3 adet aletli spor alanı, 2 adet basket-voleybol sahası ve 2 adet süs havuzu bulunmaktadır. Fetihpaşa Korusu Sultantepe Semti'nin İstanbul Boğazı'nı gören sırtından başlayıp, Kuzguncuk Tepesi ve Paşa Limanı'nın üst kısımlarına doğru uzanır (Şekil 2). İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından içerisinde bulunan iki köşk restore edilerek 2003 yılında sosyal tesis olarak hizmete sunulmuştur. Alan ziyaretçilere temiz havada yürüyüş ve koşu, restoran, kafe ve çay bahçelerinde oturma ve dinlenme fırsatı sunmaktadır. Koruda Türk düşünce ve kültür hayatının önemli isimlerinden Cemil Meriç'in 1948-1960 yılları arasında konakladığı günümüzde restoran ve kafe olarak hizmet veren tarihi bina yer almaktadır [10].

Şekil 2. Fethi paşa Korusu uydu görüntüsü

Alan Üsküdar halkının başta olmak üzere insanların yeşil alan ihtiyacını karşılamakta ve kentlilere bir çok etkinlik olanağı sağlamaktadır. Alanın koru olması sebebiyle içinde birçok tarihi ağaç bulunmaktadır. Üsküdar ilçesi Paşa Limanı bölgesinde Boğaz manzarasına hakim olan Fethi paşa Korusu, Sultantepe ve Kuzguncuk mahalleleri arasında yer almaktadır. Fethi paşa Korusunun doğal bir koru olması ve içinde bulundurduğu fıstık çamları, kızılçamlar, sakız ağaçları, sedir ağacı gibi önemli ağaç türleri, ziyaretçilerine nefes aldirmakta ve kentin betonlaşmış yapısından uzaklaşmayı sağlamaktadır (Şekil 3). Fethi paşa Korusuna giriş Paşa Limanı yol güzergahından olmaktadır. Alanın giriş kapısı önünde bulunan Paşa Limanı durağından Beykoz-Üsküdar, Kirazlıtepe-Üsküdar İETT hatları ile alana ulaşım sağlanmaktadır (Şekil 4).

Şekil 3. Fethi paşa Korusu'ndan boğaz manzarası [10]

Şekil 4. Fethi paşa Korusu'nun girişi

Alanda alanın morfolojik yapısına uygun olarak ağaçlar arasındaki boşluklardan geçen kavisli bir yol sistemi oluşturulmuştur. Yol sistemi ziyaretçilerin alan içerisindeki ağaçlara zarar vermeden aynı anda bir çok mekanı görebileceği şekilde geçirilmiştir (Şekil 5). Alan içerisinde yol kenarlarında kullanılan korkuluklar için ahşap malzeme tercih edilmiştir (Şekil 6). Yollarda çoğunlukla beton parke ve taş kaplama kullanılmış, yol kenarları taşlarla sınırlanmıştır. Merdiven kenarlarında çalı grubu bitkilendirme yapılmıştır.

Şekil 5. Fetiħpaşa Korusu merdiven ve yaya yollarından bir görünüm

Şekil 6. Fetiħpaşa Korusu korkuluklardan bir görünüm

Alanda dayanıklı ve doğal materyallerden oluşan donatılar seçilmiştir. Yolların eğimleri ziyaretçilerin rahat dolaşmasını sağlamaktadır. Bu yolların teknik şartlara uygun olarak tasarlandığını göstermektedir (Şekil 7). Yol kenarlarında yapılan bitkilendirmeler renk harmonisi oluşturarak yeşil alanlara estetik bir görünüm katmaktadır. Alan içindeki yolların genişliği 3 metredir. Yol kenarlarında bir dizi şeklinde sıralanmış aydınlatma öğeleri mevcuttur (Şekil 8). Alan içerisindeki otopark zemini beton taş kaplamadır. Alandaki kullanımlar arasında ulaşımı sağlayan araç yolları iki aracın aynı anda geçebileceği genişliktedir (Şekil 9). Yol kenarlarında yayalar için kaldırımlar yapılmıştır. Alan içerisindeki çocuk oyun alanının donatılarında ahşap materyal kullanılmıştır. Oyun alanlarında kauçuk zemin döşeme malzemesi kullanılmıştır. Alan içerisinde kullanımları ayıran duvarlar moloz taş malzemeden yapılmıştır (Şekil 10).

Şekil 7. Fetiħpaşa Korusu araç yollarından bir görünüm

Şekil 8. Fetiħpaşa Korusu bitkilendirmeden bir görünüm

Şekil 9. Fetiħpaşa Korusu otoparktan bir görünüm

Şekil 10. Fetiħpaşa Korusu çocuk oyun alanından bir görünüm

Alanın yol kenarındaki sınır bölgelerinde yapılan dinlenme alanlarına ziyaretçilerin oturması için art arda sıralanmış banklar konulmuştur. Ağaçlarla yollar arasında hem fonksiyonel hem de dekoratif amaçlı olarak kullanılan çim alanlar bulunmaktadır (Şekil 11). Alanda ziyaretçilerin piknik yapabileceği alanlar mevcuttur. Yeşil alanlar çalı formulu bitkilerle sınırlandırılmıştır. Alana ulaşımın kolay olması alanın ziyaretçiler tarafından dört mevsim ziyaret edilmesine olanak sağlamaktadır (Şekil 12).

Şekil 11. Fetihpaşa Korusu dinlenme alanından bir görünüm [10]

Şekil 12. Fetihpaşa Korusu çim alanlardan bir görünüm [10]

Tarihi ağaçların arasındaki alanlarda ve yol kenarlarında çalı formulu bitkilendirme yapılmıştır. Yapılan bitkilendirme çalışmaları yol sınırlarını vurgulamaktadır (Şekil 13). Alanlar arasında çöp kovası sayısı yeterli değildir. Koruda yoğun ağaçlık alanların olduğu alanlarda ağaçların arkasında görülemeyen mekanları belirtmek için yönlendirme levhaları konulmuştur. Korunun belediyeye devredilip kent parkı işlevi görmesinden sonra bu alanlarda yeme-içme ihtiyacını karşılamak için alandaki yapılar restore edilerek sosyal tesis haline dönüştürülmüştür (Şekil 14). Alanın kullanıcıları için hem korunun girişinde hem de sosyal tesisin önünde araç parkları vardır.

Şekil 13. Fetihpaşa Korusu alanlar arası geçişten bir görünüm

Şekil 14. Fetihpaşa Korusu sosyal tesisinden bir görünüm [10]

Fetihpaşa Korusu 1:1000 Halihazır Haritasında işaretlenmiş alanlarda (Şekil 15);

1. bölge alanın giriş kapısı vardır. Alana merdivenlerle çıkılmaktadır.
2. bölge ve çevresinde korunun ana girişinden bağımsız farklı bir girişi olan çay bahçeleri ve kafeler bulunmaktadır.

3. bölgede alandaki sosyal tesis vardır. Sosyal tesis ve kafeler alanın doğal peyzajından yararlanılarak boğaz manzarasına hakim olarak konumlandırılmıştır.

Tesis ve kafelerin ışıklandırılması gece alanları vurgulamaktadır.

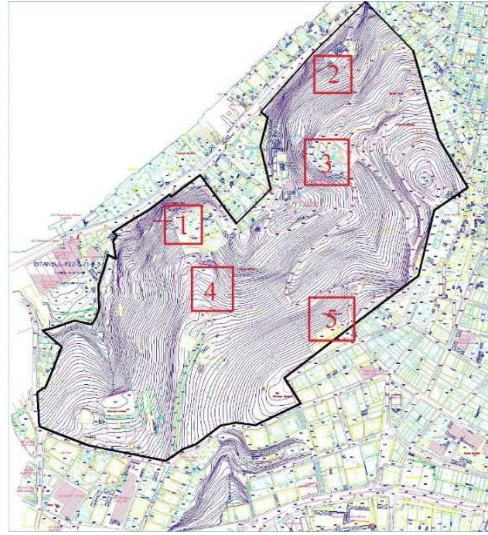
4. bölgede alanın üst kotlarında bulunan park alanları vardır. Park alanları arasındaki süs havuzu alanındaki kuş sesleri alanın doğal peyzajını vurgulamaktadır.

Park alanlarında korunun üst bölgesindeki giriş alanlarına da yakındır. Yapılan tasarımlar ergonomiktir.

5. bölgede otopark alanı vardır.

1. 2. 3. ve 4. bölge arasında yol sirkülasyonu bütün koruyu dolaşmakta ve alandaki hareketliliği vurgulamaktadır. Alanlar arasında geçişler mekanların şekil ve formuyla vurgulanmıştır.

Tüm alanda çiçeklerin renkleriyle diğer mekanlar birbirinden ayrılır.

Şekil 15. Fetihpaşa Korusu 1:1000 Ölçekli halihazır haritası

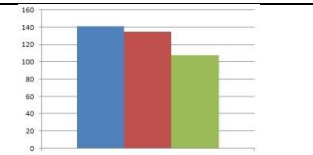
3.2 Anket Çalışmaları

Anketlerin uygulanması kısmında örneklem büyüklüğü Newbold 1995'e göre Oransal Örnek Hacmi Formülü kullanılarak, %95 güven aralığında ve % 5 hata payı göz önüne alınarak, yerel halktan en az 384 kişiye anketin uygulanması gerektiği tespit edilmiştir. Yapılan anket çalışmasına aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Uygulanan anket sayısı içerisinde alanları ziyaret eden kullanıcıların % 41.16'sı 18-25, % 25.52'si 26-35, % 24.73'ü 56-65, % 1.56'sı 66 ve üstü yaş aralığındadır. Alanı en çok ziyaret eden bireylerin 18-25 yaş aralığında, en az ziyaret eden bireylerin 66 ve üstü yaş olduğu görülmektedir. Yürütülen ankette ziyaretçilerin eğitim durumuna bakıldığında ilköğretim mezunu bireyler % 28.92, lise mezunları % 32.55, üniversite mezunları % 36.45 ve lisansüstü mezunları % 2.84 dür.

Tablo 2. Alanı Kullanım Analizi

(Alanı kaç kere ziyaret ettiniz?)			
Ziyaret Sayısı	1	1-5	5 den çok
N	141	135	108
%	36.73	35.15	28.12

Alanı kaç kere ziyaret ettiniz sorusuna verilen yanıtlar Tablo 2'de, alana haftada kaç kez gidersiniz sorusuna verilen yanıtlar Tablo 3'de ve alanı ziyaret amacınız sorusuna verilen yanıtlar Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 3. Alana Gidiş Sıklığı Analizi

(Alana haftada kaç kez gidersiniz?)					
Ziyaret Sıklığı	Haftada 1	Haftada 1 den fazla	Ayda 1	Yılda 1	Hiç
N	75	70	107	112	20
%	19.53	18.22	27.86	29.19	5.20

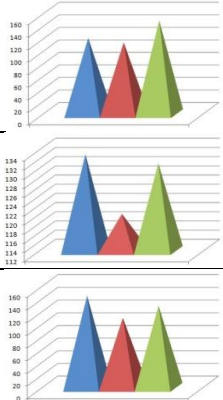
Tablo 4. Alan Ziyaret Amacı Analizi

(Alan ziyaret amacınız nedir?)						
Ziyaret Nedeni	Yeme İçme	Dinlenme	Fotoğraf Çekme	Eğlenme	Yürüyüş	Diğer
N	85	63	71	67	69	29
%	22.13	16.40	18.48	17.44	17.96	7.55

Tablo 5. Fetihpaşa Korusu Durum Analizi

Spor tesisi yeterli mi?	Evet	Hayır	Kısmen
N	121	114	149
%	31.52	29.68	38.80
Dinlenme alanları yeterli mi?	Evet	Hayır	Kısmen
N	133	120	131
%	34.63	31.25	34.11
Bitkisel düzenleme yeterli mi?	Evet	Hayır	Kısmen
N	145	110	129
%	37.77	28.64	33.59

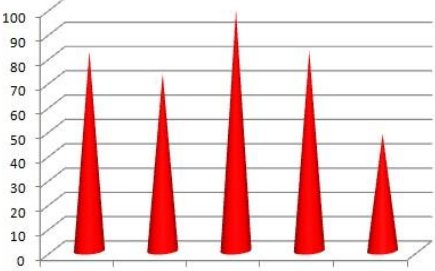
Alandaki yapısal ve bitkisel donatılar, peyzaj düzenlemeleri, kullanım alanları ile ilgili memnuniyetin belirlenmesine yönelik sorulan sorulara ilişkin alınan yanıtlar Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 6. Fetihpaşa Korusu Kent Donatısı Durum Analizi

Durumu	Yeterli		Yetersiz	
	N	%	N	%
Aydınlatma Ögesi	231	60.15	153	39.85
Oturma Birimi	124	32.30	260	67.70
Çöp Kovası	248	64.58	136	35.42
Pano	146	38.03	238	61.97
Yönlendirme Tabelası	245	63.80	139	36.20
Oyun Elemanı	249	64.84	135	35.16

Tablo 7. Fetihpaşa Korusu Eksiklik Analizi

N-% Durumu	N	%
Otopark	82	21.35
Açık Dinlenme Alanı	73	19.01
Kapalı Dinlenme Alanı	99	25.78
Ulaşım	82	21.35
Diğer	48	12.6

4. Sonuç ve Öneriler

Üsküdar yeşil alan envanteri içerisinde geniş yeşil alan miktarına sahip olan Fetihpaşa Korusu değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Alana ziyaret edenlerin çoğunluğunu İstanbul'da ikamet eden ve bu alanı bilen, büyük bir kısmı lise mezunu olan ziyaretçiler oluşturmaktadır. Alanın fiziksel yapısında yapılacak iyileştirmelerle kullanıcı kitlesinin farklı yaş aralıklarına ulaşacağı öngörülmektedir.

Ziyaretçilerin alanı her mevsim ama çoğunlukla yazın tercih ettikleri görülmektedir.

Kapalı dinlenme alanlarının olmasının ziyaret sıklığına etkisi olduğu görülmektedir.

Alana çoğunlukla yeme-içme ve gezinti amacı ile gidildiği görülmektedir. Alan sosyal etkinlikler için özendirilmelidir. Böylelikle kullanım amacı, sıklığı ve kullanıcı kitlesi değişecektir.

Alan içindeki yolların tüm mekanlara geçişi sağladığı ve yeterli olduğu görülmektedir.

Alanın en çok yeme-içme amacı için tercih etmesinin nedeni olarak sosyal tesisin manzaralı alanlara konumlandırılması olduğu düşünülmektedir.

Sosyal tesis alanlarının mevcut olan köşkerin dönüştürülmesi ile yapılmış olması alanda sonradan inşa edilen bir yapı olmadığını göstermektedir. Bu da alanın doğal peyzajının korunduğunu göstermektedir.

Alanda yapılan düzenlemelerin mevcut doğal yapı ile uyumlu olması alanın kompozisyonunun bir bütün içinde tasarlandığını göstermektedir.

Alanda ekonomik faaliyetlerin fazla sosyal ve kültürel faaliyetlerin daha az olduğunu görülmektedir. Alanın bazı bölümleri sosyo-kültürel etkinliklere yönelik açık ve kapalı mekan olarak ayrılmalı ve geliştirilmelidir.

Spor tesisi ve dinlenme alanlarının kısmen yeterli olması alanda yapılan ve yapılacak olan sosyal faaliyetleri olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle farklı spor etkinlikleri için alan ayrılmalıdır.

Bitkisel düzenlemelerin yeterli olması ve alanın bir çok bitki türünü içinde bulundurması doğa ile etkileşimi sağlamakta ve alanın ekolojik işlevini olumlu yönde etkilemektedir. Alanın bu yönü korunmalıdır.

Alanda aydınlatma ögesi, çöp kovası, yönlendirme levhası gibi donatıların yeterli olması alanın rekreasyon işlevine olumlu katkı sağlamaktadır.

Oyun alanı birimlerinin yeterli olması alanın sosyal işlevini olumlu yönde etkilemektedir.

Alandaki oturma birimlerinin yetersiz olması alanın sosyal ve kültürel işlevini olumsuz etkilemektedir. Kullanıcı kitlesinin yoğun olması donatıların yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Özellikle yaşlı kullanıcıları düşünerek oturma birimleri artırılmalıdır.

Alandaki kapalı dinlenme alanının yetersiz olması alanın daha az ziyaret edilmesine neden olmakta bu da ekonomik ve sosyal işlevi olumsuz etkilemektedir. Farklı kapalı ve cam yüzeyli mekanların oluşturulması kullanıcıların manzarayı izleyerek günün farklı saatlerinde ve kış aylarında alanı kullanmalarını olumlu yönde etkileyecektir.

Otopark sorununun olması ve çoğunlukla toplu taşıma ile ulaşım sağlanması alanın ekolojik işlevini olumlu etkilerken sosyal işlevini olumsuz etkilemektedir. Kullanıcı yoğunluğu düşünülerek yeni otopark alanları veya akıllı otopark çözümleri getirilmelidir.

Alana yürüyüş ve spor yapma amacı ile gelen ziyaretçilerin olması alanın sağlık işlevini olumlu etkilemektedir.

Alanın her yaş grubundan, her cinsiyetten ve farklı eğitim durumuna sahip ziyaretçilerinin olması ve alanın her mevsim ve yılda en az bir kez ziyaret edilmesi alanın erişilebilir olduğunu göstermektedir.

Alanda donatılar ve sosyal tesis alanında eksikliklerin olması ve alanın yılda çok sık ziyaretçisinin olmaması alanın konforunu olumsuz etkilemektedir. Eksik olan bu yönler geliştirilmelidir.

Alanın birçok amaç ile gelen ziyaretçilerinin olması alanın sosyal olduğunu göstermektedir.

Fetihpaşa Korusu anket sonuçlarına göre çıkan verilerle kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmiş ve Tablo 8’de gösterilmiştir. Alanın kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi ise Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 8. Fetihpaşa Korusu'nun kent parkı işlevlerine göre değerlendirilmesi

Kent Parkı İşlevlerine Göre Değerlendirme								
	Arazi İşlevi	Ekolojik İşlevi	Sağlık İşlevi	Sosyal İşlevi	Ekonomik İşlevi	Rekreasyon İşlevi	Eğitim İşlevi	Kültürel İşlevi
Var								
Yok								
Kısmen								

Tablo 9. Fetihpaşa Korusu'nun kalite kriterlerine göre değerlendirilmesi

Kalite Kriterlerine Göre Değerlendirme				
	Erişilebilirlik	Konfor	Ulaşılabilirlik	Sosyallik
	Yaş Grubu	Kullanım Durumu	Alan Bilgisi	Ziyaret Amacı
	Cinsiyet	Donatı Durumu	Ulaşım Durumu	
	Eğitim Durumu	Eksiklikler	İkamet Durumu	
	Ziyaret Sıklığı		Ziyaret Durumu	
	Kullanım Durumu			
Var				
Yok				
Kısmen				

5. Kaynaklar

- [1]. Albayrak, Semra. “Güllhane, Yıldız ve Emirgan Parklarının Kent Parkı İşlevi Açısından İrdelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 2000.
- [2]. Coşaner, Meltem. “İstanbul İli Şişli İlçesinde Bulunan Bazı Parkların Peyzaj Tasarım İlkeleri Açısından İrdelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, *Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Tekirdağ, 2009.
- [3]. Karlier, Gamze. “Kent Parkları Kavramı ve Bursa Kent Parklarında Kullanıcı Memnuniyetinin İrdelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, *Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Bursa, 2017.
- [4]. Korkut, Aslı. Tuğba Kiper, Tuğba Topal. “Kentsel Peyzaj Tasarımında Ekolojik Yaklaşımlar” *Artium*, 5(1), 14-26, 2017.
- [5]. Polat, Ahmet Tuğrul. Kent Parkı Kavramı ve Konya Kenti İçin Bir Örnek Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya, 2001.
- [6]. Sarıkaya, Meryem. “Göksu Parkı'nın (Eryaman-Ankara) Mevcut Kullanımı ve Kullanıcı Beklentilerinin İrdelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 2007.
- [7]. URL-1 <https://www.uskudar.bel.tr/userfiles/files/2015-2019%20Stratejik%20Plan.pdf>, 20.01.2019
- [8]. URL-2 <http://tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=30709>, 15.04.2019
- [9]. URL-3 <https://duranguler.com/ornek-hacmi-hesaplama>, 18.02.2019
- [10]. URL-4 <http://www.anadoluparkbahceler.com/>, 21.04.2019